

ÖZET

GÜLTERLER, Derya. *Anne Babaların Uyguladıkları Disiplin Yöntemlerinin Çocukların Disiplin, İçselleştirme, Sosyal Yeterlik ve Bilişsel Olgunlaşma Sorunları İle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2007.

Bu araştırmanın amacı, öncelikle alt ve üst SED'deki (sosyoekonomik düzey) Türk anne-babalarının, çocuklarının uygun davranışlarını arttırmak, uygunsuz davranışlarını azaltmak için uyguladıkları disiplin yöntemlerini betimlemek; ikinci olarak da bu uygulamaların çocukların bazı kişilik özellikleriyle ilişkilerini açıklamaktır. Bu nedenle, Ankara'da 8 ayrı okulda, 10-11 yaşlarındaki çocukları olan 606 ailenin katılımı ile betimleyici bir araştırma uygulanmıştır. 2 aşamada yapılan ön çalışmaların ardından, anne ve babalardan, çocuklarının olumlu ve olumsuz davranışlarıyla ilgili açık uçlu sorulardan oluşan 2 anket ile; çocuklardan ise disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma problemleri ile ilgili olarak Çocuklar için Kişilik Envanteri'nin (ÇKE) kısa formu ile veri toplanmıştır. Sonuçlar, çocukların olumlu davranışlarını arttırmak, olumsuz davranışlarını azaltmak amacıyla hem anne hem de babaların en sık sözel yöntemlere başvurduklarını göstermiştir. Aileler tarafından verilen en büyük ödüller maddi hediyeler, en büyük cezalar ise bu gibi ödüllerin kaldırılmasıdır. Çok sayıda uygulamanın arasında özellikle babaların kullandıkları şiddet ve çocuklarının olumlu-olumsuz davranışlarını ihmal ediyor olmalarının çocukların sorunlu kişilik özellikleriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Ebeveynlik uygulamalarının yanısıra, yaş, eğitim seviyesi, SED, çocuğun cinsiyeti, çalışan bir anne olma ya da olmama ve 2'den fazla çocuk sahibi olma gibi kişisel bilgilerin çocukların kişilik özellikleriyle ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulguların, çocukluk dönemi, aile sistemi ve bu gibi etmenlerle ilgili patolojileri anlamada alternatif açıklamalar sunabilmesi umulmaktadır.

Anahtar Sözcükler

Anne-baba disiplin uygulamaları, çocuk kişiliği, pekiştireçler, cezalar, disiplinsizlik, sosyal yetersizlik, içselleştirme, bilişsel olgunlaşma.